

22. søndag efter Trinitatis

Salmevalg

753: Gud, du, som lyset og dagen oplod

448: Fyldt af glæde

518: På Guds nåde i al våde

276: Dommer over levende og døde

321: O, Kristelighed

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus

Da kom Peter til Jesus og spurgte: ”Herre, hvor mange gange skal jeg tilgive min broder, når han forsynder sig imod mig? Op til syv gange?” Jesus svarede ham: ”Jeg siger dig, ikke op til syv gange, men op til syvoghalvfjerds gange.

Derfor: Himmeriget ligner en konge, der ville gøre regnskab med sine tjenere. Da han begyndte på regnskaberne, blev en, der skyldte ti tusind talenter, ført frem for ham. Da han ikke havde noget at betale med, befalede hans herre, at han og hans kone og børn og alt, hvad han ejede, skulle sælges og gælden betales. Men

tjeneren kastede sig ned for ham og bad: Hav tålmodighed med mig, så skal jeg betale dig det alt sammen. Så fik den tjeners herre medynk med ham og lod ham gå og eftergav ham gælden. Men da den tjener gik ud, traf han en af sine medtjenere, som skyldte ham hundrede denarer. Og han greb ham i struben og sagde: Betal, hvad du skylder! Hans medtjener kastede sig ned for ham og bad: Hav tålmodighed med mig, så skal jeg betale dig. Det ville han ikke, men gik hen og lod ham kaste i fængsel indtil han fik betalt, hvad han skyldte. Da hans medtjenere nu så, hvad der var sket, blev de meget bedrøvede og gik hen og forklarede deres herre alt, hvad der var sket. Da kaldte hans herre ham for sig og sagde: Du onde tjener, al den gæld eftergav jeg dig, da du bad mig om det. Burde du så ikke også forbarme dig over din medtjener, ligesom jeg forbarmede mig over dig? Og hans herre blev vred og overlod ham til bødlerne, indtil han fik betalt alt, hvad han skyldte. Sådan vil også min himmelske fader gøre med hver eneste af jer, der ikke af hjertet tilgiver sin broder.”

Prædiken

Lignelsen om tjeneren, der får eftergivet hele sin gæld, og så efterfølgende går ud og handler så tåbeligt, at han end ikke eftergiver en medtjener en mindre gæld, handler både om at blive tilgivet og om at tilgive. Det er en tekst, der rører ved dybe, menneskelige følelser, som vi ofte forsøger at skjule for vores venner og måske i høj grad for os selv. Følelser af utilstrækkelighed og galskab over andres utilstrækkelighed. Der er indignationen over den handling, som et menneske, der er blevet tilgivet, kan finde på at udføre. Og i det øjeblik, indignationen stikker sit hoved frem, så stikker den dårlige samvittighed måske dybt ind i hjertet: For kan jeg, der søndag efter søndag får at vide, at jeg er tilgivet, kan jeg, uden at blinke, uden at løgnedetektorens nål slår ud, kan jeg, ved mine sansers fulde fem, påstå, at jeg har tilgivet mine egne brødre og søstre?

Jo, i et øjeblik af selvgod stolthed, kan jeg måske nok få en følelse af, at jeg faktisk har gjort det meget godt. Og det har jeg sikkert også af og til. Min tale i dag er ikke en

afvisning af, at det kan lykkes – forholdsvis ofte – det med tilgivelsen. Det er en afvisning af, at det altid lykkes. Når fortrædelsen bliver stor nok. Når følelsen af uretfærdighed får lov at slå rod i os. Når vi gang på gang oplever, at vi bliver svigtet. Når urimeligheden lyser ud gennem de handlinger, vi bliver udsat for. Jo, der er nok mange tilfælde, hvor vi ikke føler os i stand til at tilgive. Det er med al sandsynlighed sket oftere, end vi ønskede det. Måske har vi end ikke overvejet, at tilgivelse kunne være en mulighed. Måske har vi ganske enkelt fældet vores egen dom, uden et kort øjeblik at granske vores egne handlinger – som mændene der førte ægteskabsbryderen til stening. Der er en masse ”dobbeltbevægelser” i fortællingen, og de hænger sammen med sætningen fra Fadervor: ”Forlad os vores skyld, som også vi forlader vore skyldnere.” Når vi beder fadervor, så er det altid den sætning, der står stærkest indprentet i min bevidsthed. Og det første spørgsmål, jeg må stille mig selv, er: Forlader jeg altid mine skyldnere? Det korte svar er naturligvis ”nej!” Og det er jo frygteligt, når nu Guds tilgivelse afhænger af,

at jeg lærer af den og giver den videre til mine medmennesker.

Og hvor stiller det os? Når vi ikke kan vriste os fri af den fordømmelse, vi overdynger andre med? Når vi ikke kan tilgive, ligesom vi allerede er tilgivet? Ifølge fortællingens logik stiller det os under Guds dom. Det vil sige på akkurat samme sted, som før vi blev tilgivet.

Hvad betyder så tilgivelsen? Hvis ikke det er en egentlig tilgivelse? Hvis tilgivelsen afhænger af, hvad jeg gør med tilgivelsen? Absolut intet! For det er ikke nogen egentlig tilgivelse, hvis tilgivelsens ophavsmand kan trække tilgivelsen tilbage i samme øjeblik, som vi glemte, at vi var tilgivet. Tilgivelse må betyde, at vi kan begynde helt forfra – uden at være bange for, at alt det, der blev os tilgivet, alligevel tæller med i regnskabet.

Så hvad er lignelsens pointe, når den taler om en tilgivelse, der kun er på lånt tid? For mig at se, så består lignelsens genialitet netop deri, at den afslører vores egen utilstrækkelighed, og at den afslører vores trang til at

stoppe evangeliet om, at Guds nåde er nok, ned i en ny lov: Nemlig den lov, der forkynder, at når først Gud i sin ubegrænsede godhed og uendeligt store kærlighed til os, har valgt at tilgive os – på trods af, at vi gang på gang overtræder hans lov – så er det eneste, vi har tilbage at gøre, at tro – med alt, hvad der deraf følger: at vi *skal* elske, fordi vi er elsket, og vi *skal* tilgive, fordi vi er tilgivet.

Men Guds kærlighed, Guds nåde og Guds tilgivelse gælder uden forbehold! Hvordan kan jeg sige det, når forbeholdet så tydeligt er udtrykt i dagens evangelium? Fordi der ikke findes nogen mere uforbeholden hengivelse, end når selveste Gud går i døden for os. I korsfæstelsen går Gud skridtet videre end ”blot” at tilgive. Det næste skridt er, som vi har set ind til nu, at vi skal tilgive dem, der har forsyndet sig mod os. Det er det skridt, Gud tager for os. Gud tilgiver vores næste på vores vegne.

Friheden i evangeliet er, at vi allerede er tilgivet; lang tid før, vi kom i tanker om, at vi måske havde brug for tilgivelsen. Det vanskelige i den sammenhæng er at forstå,

at vi er tilgivet – uden forbehold. Det strider nemlig mod al sund fornuft. Den sunde fornuft hvisker os i øret, at intet kommer af intet; at hvis vi vil nyde, må vi yde – noget for noget. Der følger altid et krav med det, vi modtager: Ligesom Grækenland, der tvinges til at følge bestemte økonomiske spilleregler, når de modtager en pengesum på 700 milliarder kroner. Følger der også et krav om taknemmelighed med, når bedsteforældrene giver deres femårige barnebarn en god fødselsdagsgave?

Vi stiller krav til hinanden, og vi har svært ved at fatte, at Guds kærlighed, Guds nåde og Guds tilgivelse kommer uden forbehold, uden nogen som helst form for krav. Men det er netop den erkendelse, der forandrer alt.

På trods af vores utilstrækkelighed, eller måske skulle jeg sige: *med vores utilstrækkelighed*, er vi elsket af Gud. Det er en sandhed, der er så stor, at den er ufattelig. Det er en sandhed, der er så stor, at den skal erfares. Det skal ikke forstås sådan, at der tilfældigvis er dem, der er så heldige, at de har erfaret den sandhed, og så er der dem, der er så

uheldige, at de tilfældigvis ikke har erfaret den sandhed. Det skal forstås sådan, at Gud lover os, at alle vil erfare den sandhed. Det kan jeg sige, fordi Jesus steg ned i Dødsriget. Der er altså intet sted overhovedet, hvor Guds kærlighed, Guds nåde og Guds tilgivelse ikke vil kunne nå os.

Sådan bliver vores skyld ikke blot tilgivet, men vi får livet i det øjeblik, vi er elsket af Gud *med* vores utilstrækkelighed. Vi bliver elsket, så vi kan være os selv, og så vi kan vokse som os selv, for kærligheden får os til at vokse. Der følger intet krav med: Det er ikke sådan, at vi skal elske, fordi vi bliver elsket – det ville ikke være kærlighed. Det er ikke sådan, at vi skal tilgive, fordi vi bliver tilgivet – det ville ikke være tilgivelse. Men det er sådan, at vi *kan* elske, fordi vi bliver elsket og vokser i den kærlighed. Det er sådan, at vi *kan* tilgive, fordi vi er tilgivet uden forbehold.